

ԿԻՐԱԿՈՍ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆԻ ԿԵԱՆՔԻ «ԿԱՅԱՆՆԵՐԸ» ԵՒ ԷՈՒԹԵԱՆ «ԴԻՐՔՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ»

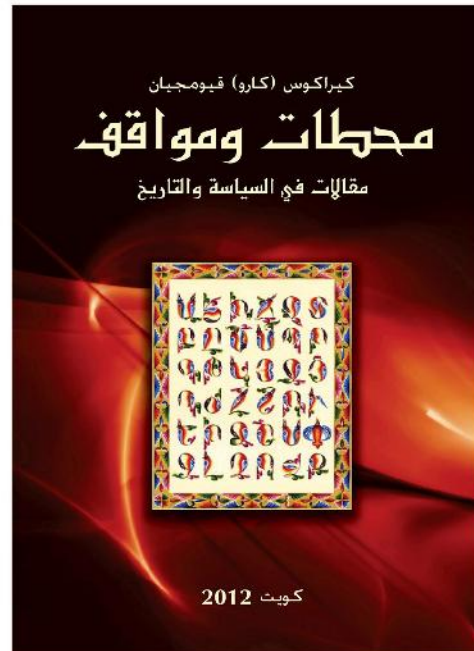
Արաբական ծոցի երկիրներու հայկական իրականութիւնը սկսած է դառնալ կազմակերպուած եւ մնայուն գաղութային կեանք: Գաղութը սկսած է ստանալ կազմակերպուածութեան պատկեր՝ եկեղեցի, դպրոց, մշակութային եւ հաւաքական կեանք:

Կիրակոս Գույումճեան աւելի քան քանի մը տասնամեակէ ի վեր կ'ապրի Զուէյթի մէջ: Ան ծնած ու մեծցած է Յալէպ, ուր ստացած է ազգային-քրիստոնեական դաստիարակութիւն, կերտած է հայկական նկարագիր եւ տիրապետած՝ արաբերէնին: Ան այսօր Զուէյթի մէջ ունի լաւ ասպարէզ, յաջող գործարար է, բայց նաեւ կազմակերպած է իր կեանքի ազգային-հասարակական եւ հրապարակագրական բնագաւառները: Ան կ'ապրի հայութիւնն ու հայկականութիւնը, բայց նաեւ կը հաւատայ արաբական իրականութեան բացուելու անհրաժեշտութեան: Այս նպատակով ալ կը ստեղծէ հայկական-արաբական բարեկամութիւն՝ միեւնոյն ատեն հայը, անոր տագնապը, իրականութիւնները ներկայացընելով արաբին:

Ահա թէ ինչո՞ւ Կիրակոս Գույումճեան դարձած է ծանօթ անուն մը արաբական հրապարակագրութեան մէջ, ուր իր յօդուածները, բաց նամակները յաճախ երեւցած են արաբական մամուլին մէջ, ինչպէս՝ քուէյթեան «Զապաս» եւ «Ուաթան», լիբանանեան «Նահար» թերթերուն մէջ: Թարգմանաբար նոյն, նաեւ տարբեր յօդուածներ հրատարակուած են նաեւ հայկական մամուլին մէջ՝ Լիբանան եւ այլուր:

Կիրակոս Գույումճեանի հրապարակագրութեան միտք բանիին ծանօթանալու համար պէտք է կարդալ արաբերէնով հրապարակուած հրապարակագրական-յօդուածներու հաւաքածոն հանդի-

սացող «Կայաստեր եւ դիրքորոշումներ» գիրքը, հրատարակուած Զուէյթ, 2012-ին:

Երբ կը սկսիս կարդալ գիրքը, կը սկսիս ապրիլ Կիրակոս Գույումճեանին հետ՝ իր տարբեր «կայանները»... Կայաններուն առաջինը Կիրակոս հայն է, անոր ազգային նկարագիրն ու անոր հպարտութիւնը: Այդ կայանին մէջէն կը տեսնես Կիրակոսին «պահանջատեր»-ի «դիրքորոշումները»: Գրած է Յայոց ցեղասպանութեան մասին՝ տարբեր ոգեկոչումներուն առիթով, բաց նամակներ լրած է նախագահներու եւ Եւրոպական միութեան, երախտագիտութիւն յայտնած է այն երկիրներուն, որոնք ճանչցած են Ցեղասպանութիւնը, ինչպէս՝ Ժանստա եւ Ֆրանսա: Ան կ'ապրի Արարատ լեռան սերը եւ իր եութեան դիրքորոշումը կ'արտայայտէ իր մտորումներուն ճամբով՝ վերահաստատելով պահանջատիրութեան հրամայականը: Կ. Գույումճեան կ'ապրի նաեւ Զուէյթի թրքական դեսպաններուն հետ Յայկական հարցին

ամնչութեամբ եղած «քաջքշուքները»: Արաբական մամուլին մէջ լոյս տեսած այս նիւթով յօդուածները բնականաբար կ'անհանգստացնեն թուրք դեսպանը, որ կը հակազդէ յօդուածներուն, որոնց եւս կը պատասխանէ Կ. Գոյումճեան՝ բացայայտելով իր մտքին ու հոգիին էութեան մէջ գտնուող հրատապ եւ վճռական դիրքորոշումները:

Գիրքին մէջ կը շարունակես հետեւիլ Կիրակոս Գոյումճեանի կեանքին յաջորդական կայաններուն, հայ մշակոյթի հպարտութեան, քրիստոնէական ինքնութեան՝ Նարեկացիի ու «Մատեան ողբերգութեան»-ի ընդմէջէն, հայերէն տառերուն նկատմամբ ունեցած գուրգուրանքին, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Արամ Ա. կաթողիկոսին Զուէյթ տուած այցելութիւններուն, որոնք կը հանդիսանան հպարտութեան առիթ:

Կիրակոս Գոյումճեան կը սիրէ արաբը, կը հաւատայ ու կ'ապրի հայ-արաբական յարաբերութիւնն ու պատմական բարեկամութիւնը: Թէեւ ինք Հայկական հարցին ջատագովն է, սակայն կառչած է նաեւ արաբական իրաւունքին, կառչած է Հալէպին, միեւնոյն ատեն երախտապարտ է վերջին տարիներուն միացած իր գաղութին եւ Զուէյթի պետականութեան, իր յարգանքը կ'արտայայտէ անոր իշխանապետին՝ ժապեր Ահմետ ժապեր Սապահի:

Կիրակոս Գոյումճեան կը հաւատայ, թէ՛ «այն, ինչ որ սրտէն կ'ելլէ, կը հասնի սրտին»: Իր յօդուածներուն եւ գիրքին միտք բանին ալ ա՛յդ է՝ ընթերցողին սիրտին հասնելու փորձ մը:

Կիրակոս կը փոխանցէ իր սրտին «կայանները»՝ հատիկ-հատիկ: Ան դիտել կու տայ, որ Հայոց ցեղասպանութիւնը ապրուած իրականութիւն ու փորձառութիւն է, Հայաստանն ու հայրենի անկախութիւնը հայուն հպարտութիւնն են՝ իր մշակոյթով ու պատմութեամբ: Ան անդրադարձած է սփիւռքահայութեան երախտագիտութիւնը՝ արաբ ժողովուրդին նկատմամբ, լուսարձակի տակ աննելով գոյութիւն ունեցող բարեկամութիւնը:

Գիրքը հրատարակուած է Զուէյթի մէջ, հոն տեղ գտած է Հայաստանի արտաքին գործոց նախկին նախարար Վարդան Օսկանեանի խօսքը, հալէպահայ ծանօթ մտաւորական-գրող Թորոս Թորանեանի արժեւորումը, որուն մէջ կը մատնանշէ, թէ գիրքը արաբերէն գրուած է, որովհետեւ հայն ու արաբը վարպետ են կամուրջ կառուցելու արուեստին մէջ:

Կիրակոս Գոյումճեանին աշխատանքը պէտք է տեսնել այս «կամուրջ կառուցելու» իրականութեան մէջ: Ան յաջողած է այս մէկը ընել, որովհետեւ կրցած է իր սրտէն բխածը հասցնել սրտին ընթերցողին՝ հայուն ու արաբին, կրցած է «կայանները» ամուր պահել հայուն կեանքին մէջ եւ հայկական իրականութեան մէջ: Անոր էութեան «դիրքորոշումները» դարձեալ անխախտ են, որովհետեւ կը հաւատայ հայուն արժեքներու պահպանման եւ փոխանցման իրականութեան:

Արդարեւ, հայուն յաջողութեան գրաւականը նոյնինքն այս «կայաններուն» եւ «դիրքորոշումներուն» շարունակականութեան մէջ է: Կիրակոս Գոյումճեան կը յաջողի ընթերցողը կամրջել այս շարունակականութեան միտք բանին եւ հրամայականին:

Վարձքդ կատար, գրիչդ դալար, Կիրակոս Գոյումճեան:

ՀՐԱՅՐ ԾԵՊԵՃԵԱՆ

Article Link: <http://www.aztagdaily.com/archives/123466>